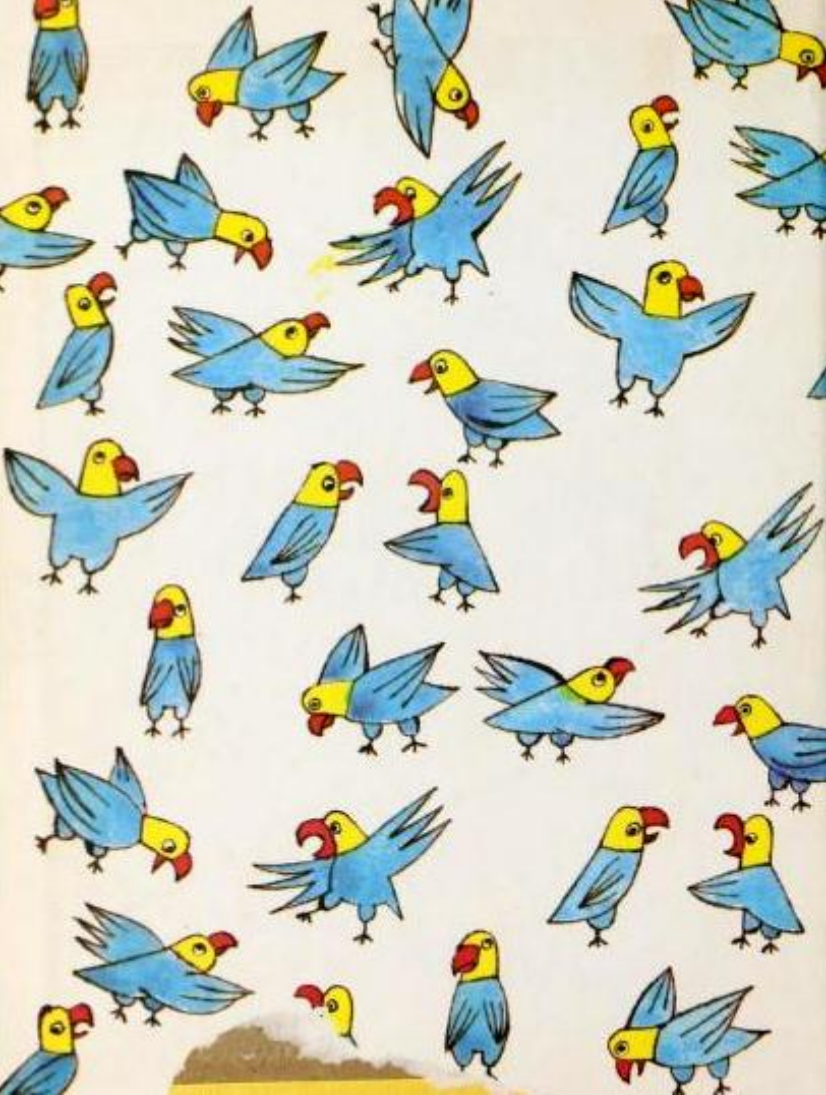


ब्राझिलियन लोककथा

माकडाच्या मिशा

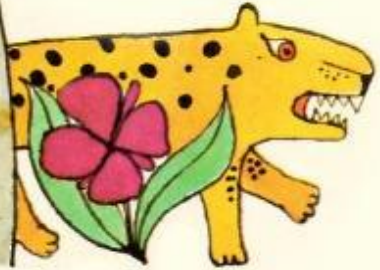


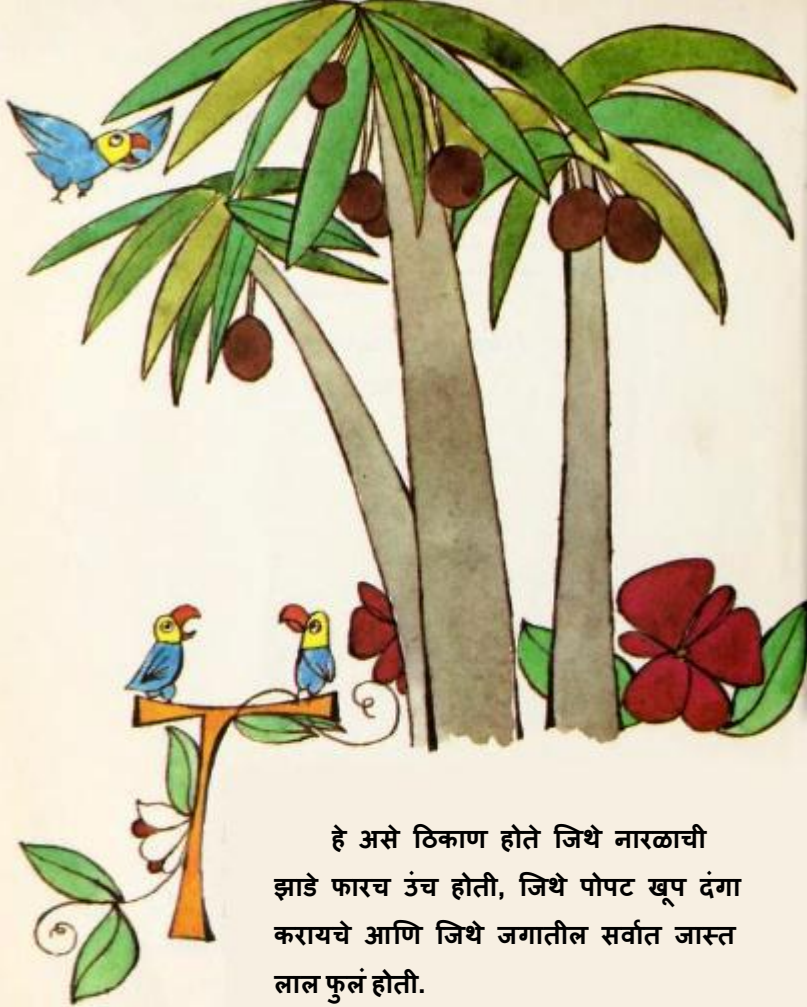


माकडाच्या मिशा



ब्राझिलियन लोकसाहित्य





हे असे ठिकाण होते जिथे नारळाची
झाडे फारच उंच होती, जिथे पोपट खूप दंगा
करायचे आणि जिथे जगातील सर्वात जास्त
लाल फुलं होती.



तेथे सर्वात उंच नारळाच्या
झाडावर एक माकड राहत असे. तो
दिवसभर काही ना काही माकडचेष्टा
करीत असे. त्याच्या लांब शेपटीच्या
मदतीने तो एका झाडावरून दुसऱ्या
झाडावर उड्या मारत असे. वृक्षांच्या
खाली फिरणार्या चित्ता आणि नदीत
पोहणार्या मगरी यांच्या डोक्यावर तो
वरून नारळ फेकत असे.





एके दिवशी नारळाच्या झाडावरून खाली उतरून जग
बघण्याचा माकडाने विचार केला.



नदीच्या काठावर एक छोटेसे शहर होते. त्या शहरात एक न्हाव्याचे दुकान होते. जेव्हा माकडाने दुकानात पाहीले, तेव्हा न्हावी एका मनुष्याची दाढी बनवित होता. मग माकड आपल्या मनात विचार करू लागला. मी जर मिशा कापल्या तर मी कसा दिसेन? मग तो पटकन न्हाव्याच्या खुर्चीवर उडी मारून बसला आणि त्याने न्हाव्याला त्वरेने मिशा कापायला सांगितले. न्हाव्याने यापूर्वी माकडांच्या मिशा कधीही कापल्या नव्हत्या. तरीही त्याने माकडाच्या मिशा कापल्या.

मिशा कापल्यानंतर, माकडाने त्याचा चेहरा आरश्यात पाहिला. सुरवातीला तो काही बोलला नाही पण मग तो न्हाव्याच्या खुर्चीवर उड्या मारू लागला आणि ओरडू लागला "माझ्या मिश्या कुठे गेल्या? माझ्या मिश्या लगेच परत आण!

"न्हाव्याने माकडाला अतिशय आदराने आणि शांतीपूर्वक समजावून सांगितले की आता तो मिश्या परत चिकटवू शकत नाही. पण न्हाव्याने जेवढ्या धैर्याने समजावून सांगितले, माकड जेवढेच जास्त उतावीळ होऊ लागले. शेवटी, माकड न्हाव्याला म्हणाले, "बघ, तू माझ्या मिशा कापल्या आहेस. जर तू मला माझ्या मिशा परत केल्या नाहीस, तर त्या बदल्यात मला तुझा वस्तरा दे! "

नाइलाजास्तव न्हाव्याला त्याचा वस्तरा माकडाला द्यावा लागला. न्हावी फारच दुःखी झाला कारण तो त्याचा सर्वात जास्त तीक्ष्ण आणि तेजस्वी वस्तरा होता.





त्यानंतर माकड तो वस्तरा घेऊन शहरभर फिरत राहीला. मिश्या गेल्यामुळे तो अधुनमधून स्वतःशी बडबड देखील करीत होता. त्याचवेळी, त्याने नदीच्या काठावर एका महिलेला मासा स्वच्छ करताना पाहिले. ती स्त्री फारच गरीब असल्याने, ती एक लाकडी काठी घेऊन माशाची साफसफाई करत होती.

"हे घ्या," माकड खूपच सभ्यपणे आणि शालीनतापूर्वक म्हणाले, "हा माझा वस्तरा घ्या, यानं तुम्ही माशाचे कवच अतिशय वेगाने स्वच्छ करू शकाल. "

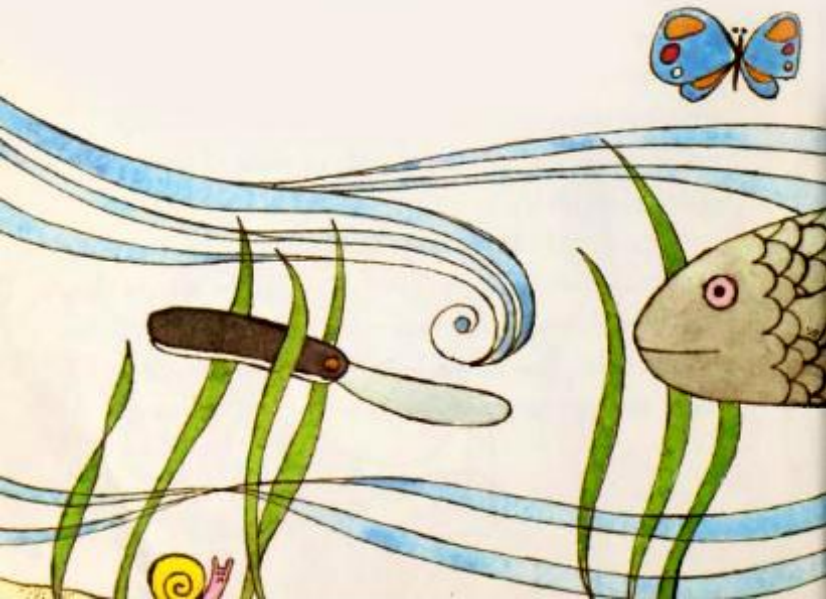
स्त्रीने "आभारी आहे" असे म्हणण्याआधी, माकड शहराचे इतर नजारे पाहण्यासाठी निघून गेला.

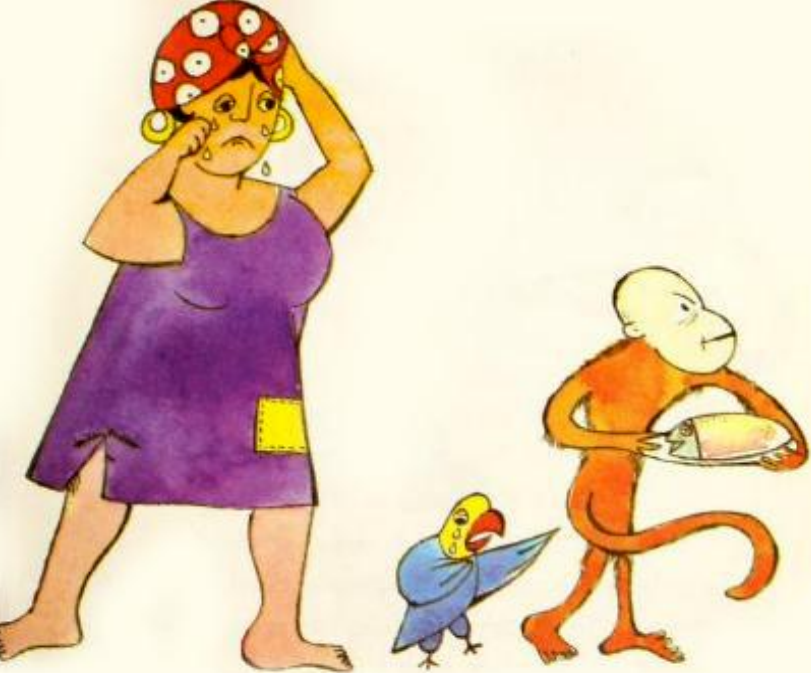


माकड नंतर परत आला आणि त्या स्त्रीला म्हणाला, "मला माझा वस्तरा परत द्या."

त्या स्त्रीने दुःखी स्वरात म्हटले, "अरे, तो वस्तरा अतिशय गुळगुळीत होता आणि माझ्या हातून घसरून खाली नदीत पडला. नदीच्या प्रवाहात तो कुठवर गेला असेल काय ठाऊक. "

"तू माझा सुंदर व तीक्ष्ण वस्तरा गमावलास" रागारागाने तो म्हणाला "मग मला तू तुझा मासा दे."





त्या स्त्रीने खूप विनवण्या केल्या. ती म्हणाली हा मासा माझ्या भुकेल्या मुलांचे रात्रीचे भोजन आहे. पण माकडाने स्त्रीचे काही एक ऐकले नाही. तो त्याच्या मुद्यावर ठाम राहीला आणि वस्त्रांच्या बदल्यात मासा मागत राहीला. काही वेळातच, माकडाच्या हातात तो मासा होता, जो त्या स्त्रीने काही वेळापूर्वी शिजवला होता.



काही वेळाने माकडाला कॉफीच्या झाडाखाली शिळी भाकरी खाणारा एक माणूस दिसला. भाकरी शिळी, जुनी आणि सुकलेली होती. त्या माणसाकडे भाकरीबरोबर खाण्यासाठी काही रसाळ असा पदार्थ नव्हता.

"हे घे", खूपच सभ्य आणि शालिनतापूर्वक माकड म्हणाला. "तुझी कोरडी भाकरी एकदमच बेचव असेल. त्याबरोबर हा मासा खाशील तर तुला बरे वाटेल."

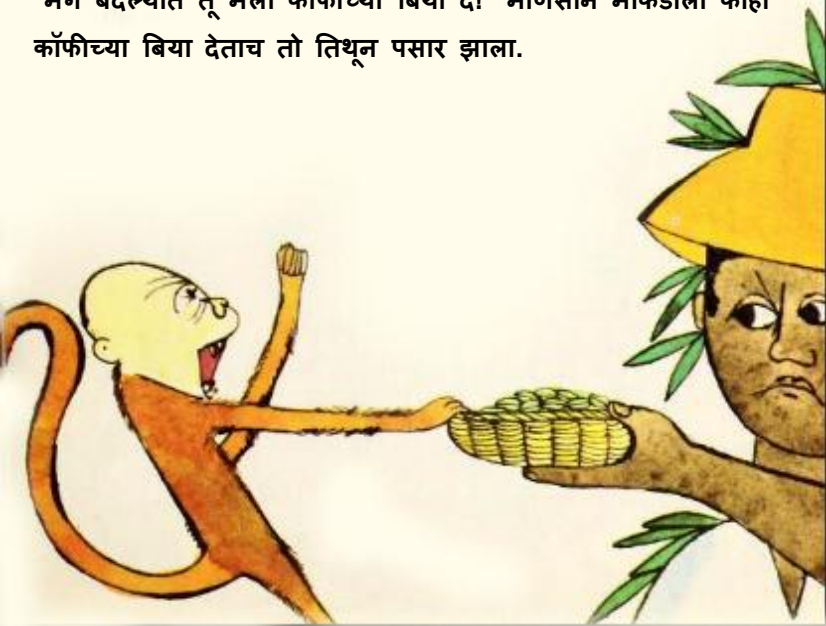
खूप आभरपूर्वक त्या माणसाने मासा घेतला. मग माकड शहर फिरण्यासाठी पुढे निघून गेला.

दुसऱ्या दिवशी माकड त्या माणसाकडे परत आला. त्या वेळी मनुष्य कॉफीच्या शेंगा तोडत होता.

"शुभ प्रभात," माकड म्हणाला. "मी माझा मासा परत नेण्यासाठी आलो आहे."

"तुझा मासा!" त्या माणसाने ओरडून सांगितले. "काल रात्री मी तो खाऊन टाकला."

"मी तुला तो मासा उधार दिला होता आणि तू तो खाल्ला?" माकड चिडला आणि मग रागाने वर खाली उड्या मारू लागला. "मग बदल्यात तू मला कॉफीच्या बिया दे!" माणसाने माकडाला काही कॉफीच्या बिया देताच तो तिथून पसार झाला.



मग माकडाला एक महिला दिसली जी आपल्या घराजवळ पोठ दळत होती.

"त्या पिठाचे खूपच मधुर केक बनतील," तोंडावर हात ठेऊन हसत हसत माकड म्हणाला, "पण जर केक बरोबर कॉफी देखील असेल तर किती मजा येईल?" नंतर खूप सभ्यता आणि शालीनतापूर्वक माकडाने कॉफीच्या बियांची ती छोटीशी टोपली त्या स्त्रीला दिली.

"मी तुझी खूप आभारी आहे!" त्या स्त्रीने म्हटले. तिने आजपर्यंत इतका दानशूर माकड पहिला नव्हता.





मग त्या महिलेने कॉफी भाजून सुंदरशी कॉफी बनवली. तिने आपल्या शेजार्यांना कॉफी पिण्यासाठी बोलावले. सर्व शेजान्यांनी एकत्र येऊन कोफी प्यायली. जेव्हा ती कॉफीचा शेवटचा घोट घेत होती तितक्यातच माकड परतला.



"माझ्या कॉफीच्या बिया मला परत दे. आता माझी स्वतःच कॉफी पिण्याची इच्छा आहे," भीतीदायक चेहरा करून माकड म्हणाला.

"अरे! हे कसे शक्य आहे, "स्त्री म्हणाली. "आम्ही तर सगळी कॉफी संपवली."

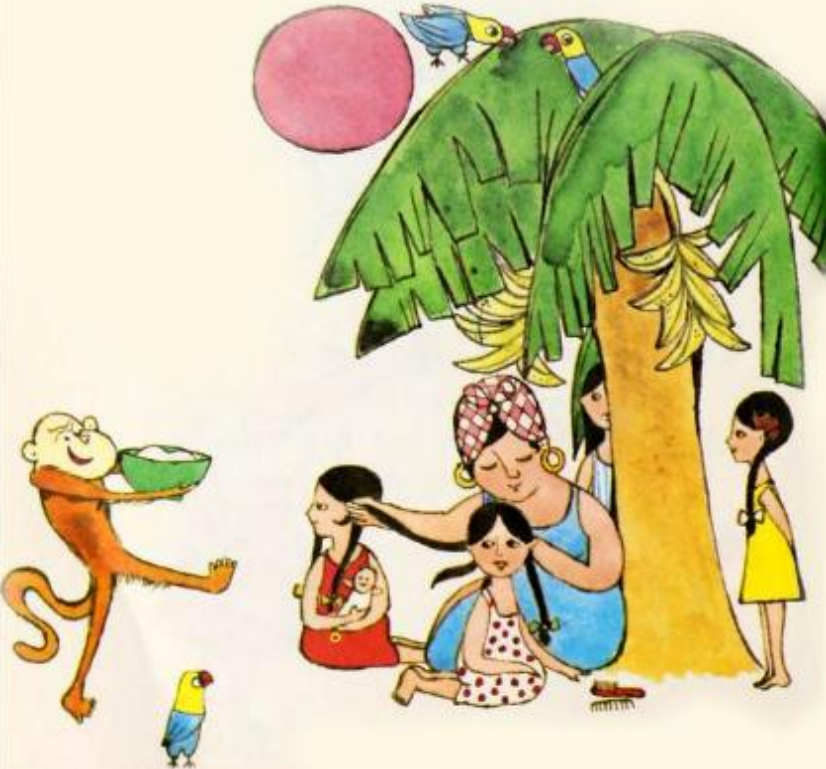
"काय!" माकड मोठ्याने ओरडला. "माझी सारी कॉफी संपवून टाकली! मला माझ्या कॉफीच्या बिया परत हव्यात! ताबडतोब त्या मला परत द्या! "

त्या स्त्री व माकडामध्ये बराच वेळ तू तू मी मी झाली. तेव्हा माकडाला तव्यावर एक गरम गरम भाकरी बनताना दिसली. उरलेले मळलेले पीठ एका भांड्यात ठेवलेले होते. तव्यातील भाकरी बरीच लहान होती!

माकड म्हणाले, "तू माझ्या कॉफीच्या बिया घेतल्यामुळं मी तुझे मळलेले पीठ घेऊन जात आहे!"



मळलेल्या पिठाची थाळी घेऊन माकड निघून गेला. पुढे त्याला केळीच्या झाडाच्या सावलीत बसलेली एक स्त्री दिसली. स्त्रीसोबत तिच्या चार लहान, सुंदर मुली देखील होत्या. ती स्त्री मुलींच्या काळ्या चमकदार केसांच्या वेण्या बनवत होती.





"आरे व्वा, तुझ्या मुली तर खूपच सुंदर आहेत," माकड खूपच सभ्यपणे आणि शालीनतेने म्हणाले.

स्त्री लाजत हसली. आपल्या मुलीची स्तुती ऐकून तिला बरे वाटले. खरंच तिच्या मुली खूप सुंदर होत्या.

"तुझ्या मुली खूप चांगल्या आहेत," माकड पुढे म्हणाला, "दुपारच्या वेळी त्यांनी भाकरी खायला हव्यात. हे बघ, माझ्याजवळ थोडे पीठ आहे. त्यात तू थोडे नारळपाणी मिसळ. त्यांच्या खूप चविष्ट भाकरी बनतील. "

पीठ घेऊन, स्त्री आणि तिच्या मुलींनी माकडाचे आभार मानले. अशा सभ्य आणि दानशूर माकडाशी त्यांचा कधीही संबंध आला नव्हता.



दुसऱ्या दिवशी माकड परत आला.

"गोड भाकरी अगदी चविष्ट होत्या!" सर्व मुली
एकत्रित म्हणाल्या. "आम्ही आपले खूप आभारी आहोत."

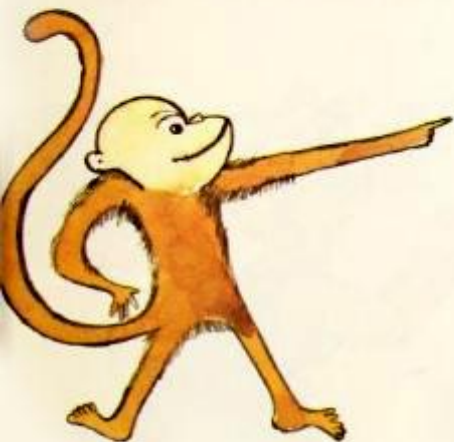
मग माकड आपले दात चावत म्हणाला, "तुमची एवढी हिम्मत! तुम्ही माझे पीठ खाऊन टाकले?"

लहानशा मुलींनी पिठाच्या भाकरी खाल्याचे मान्य केले. मग मुली भीतीपोटी रडायला लागल्या. परंतु त्यांची आई म्हणाली, "तूच तर ते पीठ आम्हाला दिले होते, म्हणून तर आम्ही ते खाल्ले".



"मी ते पीठ तुला नेहमीसाठी दिले नव्हते. मी तर ते तुला उधार दिले होते! " माकड जोरात ओरडला. "पण आता तुम्ही ते सगळं पीठ, जे तुमचं नव्हतच, खाल्लं आहे, तर तुझी कुठलीतरी गोष्ट मी घेऊन जाईन. मी तुझ्या एका छोट्या मुलीला घेऊन जाईन, जी माझ्यासाठी नारळाची बर्फी बनवू शकेल. हे बघ, मी या मुलीला घेऊन जात आहे! "

असे म्हणत माकडाने त्या स्त्रीच्या सर्वात लहान आणि सर्वात सुंदर दिसणाऱ्या मुलीकडे बोट दाखवले.





हे ऐकून स्त्री रडू लागली. तिने गुडघ्यांवर बसून, दोन्ही हात जोडून मुलीला सोडून देण्याची विनंती माकडला केली. पण त्या दुष्ट माकडाने तिचे काही एक ऐकले नाही.

अख्खी दुपार, माकड आणि स्त्री दरम्यान भांडण सुरु
राहिले. शेवटी संध्याकाळ झाली आणि सूर्य मावळू लागला.
काळोख होऊ लागला पण दोघांतील तू तू मी मी सुरु राहिले.
त्याच वेळी त्या स्त्रीचा पती आपल्या कामावरून घरी परतला.



त्या महिलेचा पती म्हणजे दुसरे तिसरे कुणी नसून तो
न्हावी होता, ज्याने माकडाच्या मिशा कापल्या होत्या.

"नमस्कार," त्याने माकडाला विचारले. "माझा वस्तरा तुला
उपयोगी पडला का?"



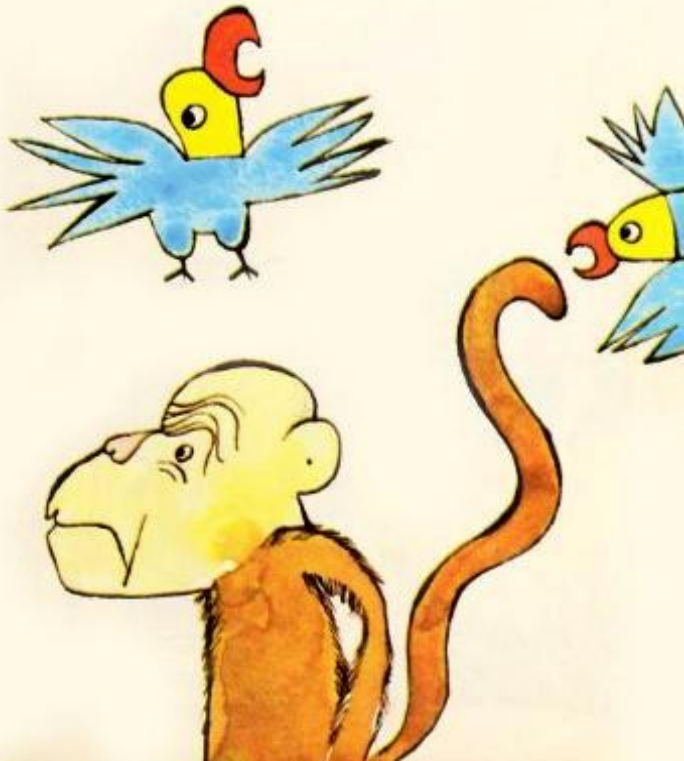


मग माकड न्हाव्यावर ओरडू लागला. "अच्छा, तर तू तोच आहेस! जर तू माझ्या सुंदर मिश्या कापल्या नसत्या तर मी तुझ्या मुलीला नेले नसते!"

मोठमोठ्याने रडणाऱ्या आपल्या पत्नीकडे न्हाव्याने पहिले.
मग त्याने आपल्या सुंदर मुलीकडे बघितले. मग गूढ हसून तो
माकडला म्हणाला, "जर मी तुला तुझ्या मिशा परत केल्या तर
मग तू आमच्या मुलीला सोडून जाशील का?"



सुरुवातीला, माकडाने नाक मुरडले पण मग थोडा विचार केल्यानंतर तो म्हणाला, "ठीक आहे." कदाचित त्याचे एक कारण असेही होते कि शहर बघून बघून तो देखील वैतागला होता. तो आता आपल्या घरी - म्हणजे, उंच नारळाच्या झाडावर जाण्यासाठी उत्सुक होता. त्याला नारळाच्या झाडावर बसून झाडाखाली फिरणार्या चित्ता आणि नदीत पोहणार्या मगरी यांच्या डोक्यावर नारळ फेकायचे होते.



"खूप छान," न्हावी म्हणाला. "तुझ्या मिशा परत चिकटवणे हे एक खूपच कठीण काम आहे, पण मी ते काम करू शकतो. त्याला आठ दिवस लागतील. चल, माझ्या बरोबर ये. "मग न्हावी माकडाला आपल्या तळघरात घेऊन गेला.





"तू इथे बिलकुल हालचाल न करता बस," न्हावी म्हणाला. "मी तुला एक मंतरलेला नारळ खायला देतो. मी एक जादूचा मंत्रदेखील म्हणेन. त्यामुळे तुझ्या मिशा परत येतील. हे पहा, मी प्रत्येक ग्राहकासाठी हे करीत नाही. परंतु तू माझा विशेष अतिथी आहेस."



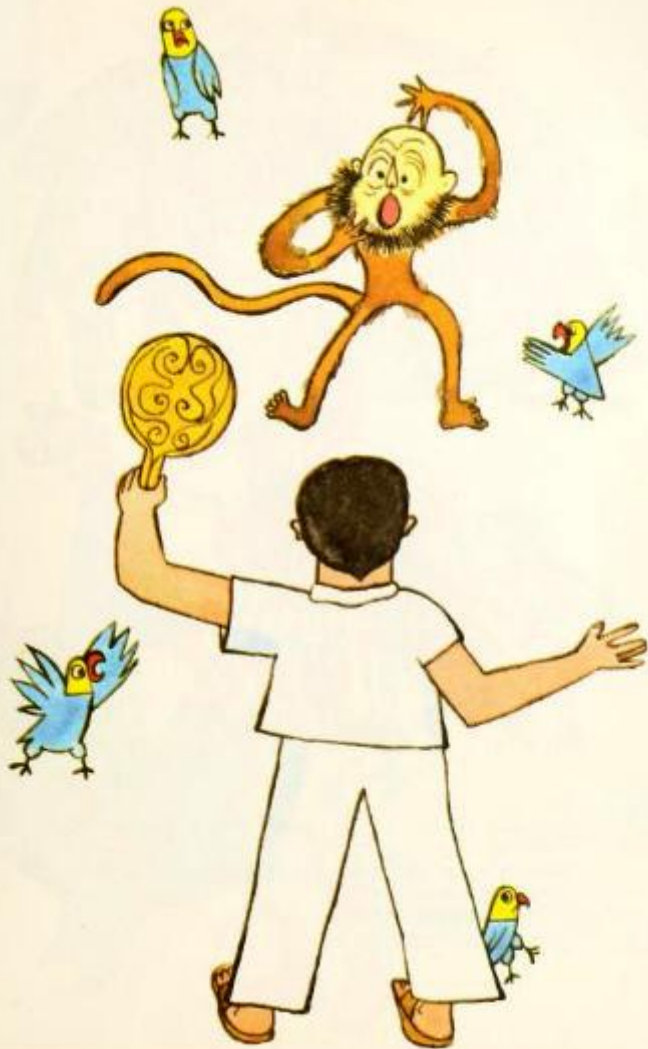
मग पूर्ण आठ दिवस तो माकड त्या अंधान्या आणि
थंड अशा तळघरात बसला. आपल्या संपूर्ण आयुष्यात तो
कधीच इतका शांत बसला नव्हता.

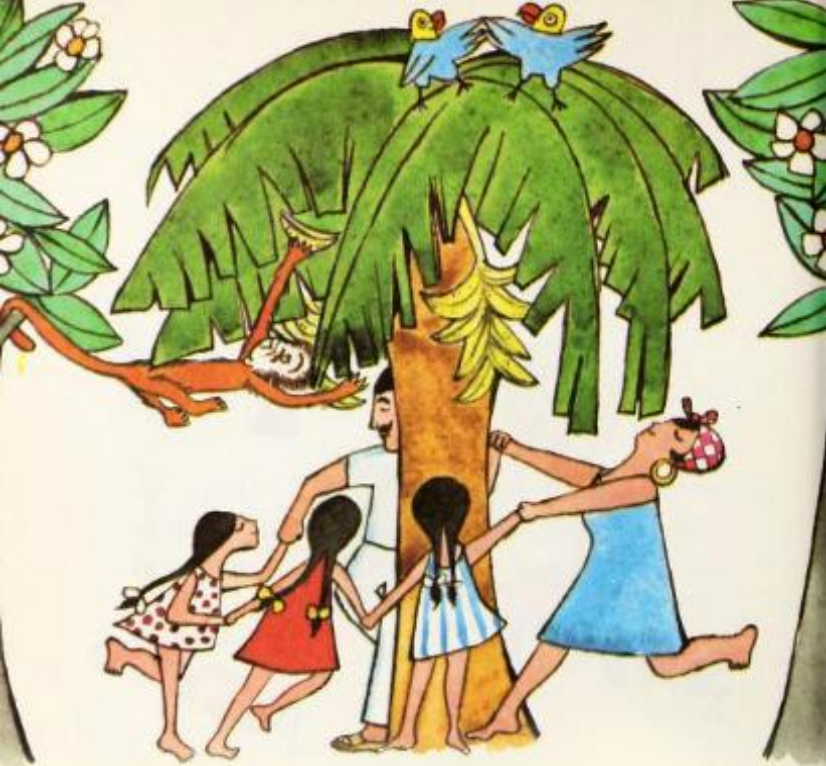




आठ दिवसांनंतर न्हावी आला आणि
त्याने माकडाला आवाज दिला.

"व्वा ..." तो म्हणाला, "बघ, मी तुझ्या मिशा परत केल्या आहेत!" मग त्याने आरशामध्ये त्याचा चेहरा दाखवला. खरोखरच माकडाच्या मिशा उगवल्या होत्या - पूर्वीपेक्षा त्या जास्त लाल आणि दाट होत्या!





मग काय? माकड खुशीत येऊन न्हाव्याच्या बागेत एका
झाडावरून दुसऱ्या झाडावर उड्या मारू लागले. न्हावी, त्याची
पत्नी आणि मुली सर्वजण आनंदाने नाचू लागले.

सर्वात लहान मुलगी मात्र निश्चितपणे थोडी दुःखी
होती. तिला वाटले कि जर ती माकडाबरोबर गेली असती
तर तिला देखील एका झाडावरून दुसऱ्या झाडावर उड्या
मारता आल्या असत्या. मग ती माकडाकडून नवीन युक्त्या
शिकू शकली असती.





तेव्हा न्हावी वळला आणि रागाने माकडाकडे बोट उगारून
म्हणाला, "हे बघ, आता माझा वस्तरा परत कर. मी तुझ्या
मिशा परत केल्या आहेत."



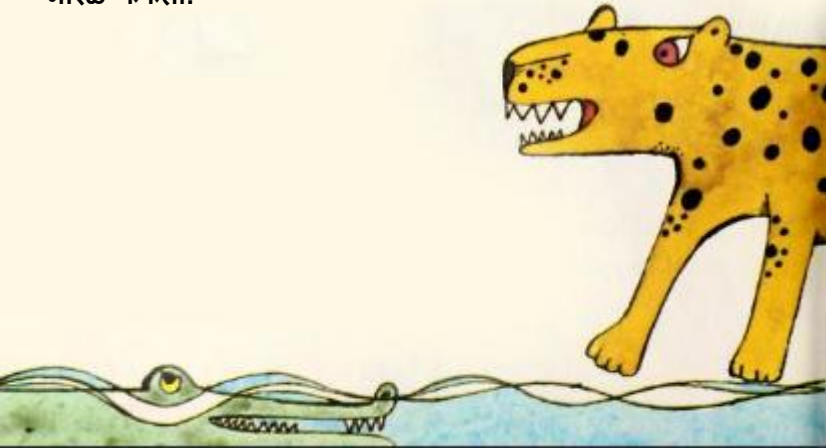


हे ऐकल्यानंतर माकड एका झाडावरून दुसऱ्या झाडावर उड्या मारत शहराच्या बाहेर पळाला. तो त्याच जंगलात परत गेला जिथे नारळाची झाडे फारच उंच होती, जिथे पोपट खूप दंगा करायचे आणि जिथे जगातील सर्वात जास्त लाल फुलं होती.





कदाचित तो माकड अजूनही तिथेच
राहतो. त्यानंतर तो शहरात परत कधीच
गेला नाही. कदाचित तो अजूनही चित्ता
आणि मगरी यांच्या डोक्यावर वरून
नारळ फेकतो.



न्हावी, त्याची पत्नी आणि मुली देखील आता आनंदी आहेत. न्हाव्याने माकडाच्या मिशा कशा परत केल्या याच्या विचाराने त्यांना खूप गम्मत वाटते.

